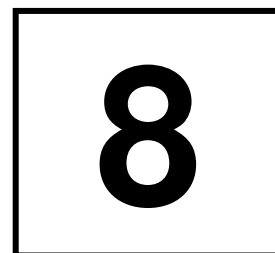

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 23

PARTICIPATORY ACTION RESEARCH TO DEVELOP HEALTH PROMOTING
BEHAVIORS OF THE STUDENTS AT TAO NGOI PHATTHANASUKSA SCHOOL

UNDER SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 23

บรรลุ ชาญชัย*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพลินพิศ ธรรมรัตน์**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา วงษ์สวัสดิ์***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพ และปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 2) หาแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 และ 3) ติดตามผลการพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยกลุ่มผู้ร่วมวิจัย 6 คน กลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา 50 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล 44 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ 1) แบบบันทึกการศึกษาเอกสาร 2) แบบบันทึกการประชุม 3) แบบทดสอบ 4) แบบสัมภาษณ์ 5) แบบสังเกต 6) แบบสอบถาม 7) แบบประเมินความพึงพอใจของครู 8) แบบประเมินความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ การตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดหมวดหมู่ของเนื้อหาและนำเสนอผลการวิจัยเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียน โรงเรียนให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนสื่อ วัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอย่างเพียงพอ พร้อมทั้งได้รับความร่วมมือ จากผู้บริหาร ครู เจ้าหน้าที่สาธารณสุขเป็นอย่างดี ปัญหาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียน นักเรียนขาด การฝึกทักษะ กระบวนการคิด ทักษะการเป็นผู้นำ ไม่กล้าแสดงออกในทางสร้างสรรค์และนักเรียนบางส่วนยังไม่เห็นความสำคัญและไม่นำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ ยังขาดการแนะนำ ติดตาม ให้ข้อเสนอแนะอย่างต่อเนื่อง

2 แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียน ประกอบด้วย 2 แนวทาง คือ 1) การจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ และ 2) การนิเทศภายใน

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

*** คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

3. ผลการพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 23 จากกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพ กิจกรรมการตรวจสุขภาพเบื้องต้น กิจกรรมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กิจกรรมการแข่งขันกีฬาและนันทนาการ กิจกรรมการรณรงค์ป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน กิจกรรมรณรงค์ป้องกันสารเสพติด และปัญหาสังคมในโรงเรียน กิจกรรมอาหารปลอดภัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินความพึงพอใจของครูต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพทั้ง 7 กิจกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินความพึงพอใจ ของกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ 7 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ABSTRACT

The objectives of this participatory action research (PAR) were 1) to examine the current states and problems on the development of health promoting behaviors of the students at Tao Ngoi Pattanasuksa School, 2) to find out guidelines of the development on health promoting behaviors of the students at Tao Ngoi Pattanasuksa School, and 3) to monitor and evaluate the development of health promoting behaviors of the students at Tao Ngoi Pattanasuksa school under the secondary educational service area office 23. The target groups consisted of: researcher group- the researcher and 5 co-researchers, 50 members of the development target group along with 44 respondents. The instruments used in data collection were: 1) a form of the document review record, 2) a form of meeting minutes, 3) tests, 4) a form of interview, 5) a form of observation 6) a set of questionnaires, and 7) a form of satisfaction assessment of teacher 8) a form of satisfaction assessment of the target groups. The statistics used for analyzing the collected quantitative data were mean, standard deviation and percentage. Content Analysis was used for qualitative data inspection. The contents were classified and analyzed. The results of this study were presented in forms of analytical description.

The findings of this study were as follows :

1. According to the current states of the development of health promoting behaviors of the students at the School, it was found that the school administrator realized the importance of this precedence. The essential materials, tools and facilities were provided sufficiently in administering the activities of health promoting activities. The school administrators, teachers and public health officers cooperated in this study. The problems of health promoting behaviors of the students were: the students faced a lack of skill training, thinking process, leadership and creative expression. Some students did not pay attention to the importance of and did not put the health promoting activities into practice. In case of implementing the health promoting activities, advice, monitoring and continual suggestions were quite short.

2. The guidelines of health promoting behaviors of the students consisted of: 1) activity provision of health promoting behaviors, and 2) internal supervision.

3. The effects of the development of health promoting behaviors of the students at Tao Ngoi Phatthanasuksa School under the Office of the Secondary Educational Service Area 23 from the dissemination of health knowledge activities, primary health checking activity, school environment development activity,

sports competition and recreation, school accident-free campaign, narcotics-protection campaign along with school social problems and Project of Clean Food revealed that through an assessment form of satisfaction of the teachers toward 7 health promoting behaviors activities were at the highest level. The effects of the participants' satisfaction through an assessment form of satisfaction of the 7 health promoting behaviors activities were at the highest level. The benefits of participation in these activities were at the high level in general.

ภูมิหลัง

กระแสโลกาภิวัตน์ อันเกิดจากความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้โลกอยู่ในภาวะไร้พรมแดนและนำโลกสู่การจัดระเบียบใหม่ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองระหว่างประเทศ ก่อให้เกิดโอกาสและภัยคุกคามต่อคุณภาพชีวิตของพลโลกในด้านต่างๆ สังคมไทยในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลก จึงต้องปรับตัวเองโดยการพัฒนานคน ซึ่งหมายถึงการพัฒนาคุณภาพและสมรรถนะของคนให้มีพื้นฐานในการคิดเรียนรู้ ทักษะในการจัดการและการดำรงชีวิต สามารถเผชิญกับ ปัญหาสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วซึ่งจำเป็นต้องปรับ กระบวนการพัฒนาใหม่ไปพร้อมกับสร้างโอกาสและหลักประกันให้ทุกส่วนในสังคมได้มี การร่วมคิด ร่วมกำหนดแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ และร่วมติดตามประเมินผล โดยต้องการให้คนไทยได้รับการพัฒนาทั้งด้านสติปัญญากระบวนการเรียนรู้ และทักษะ ความรับผิดชอบต่อตนเอง รวมทั้งเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศชาติได้ (กรมอนามัย. 2547 : 2)

สภาพสังคมสิ่งแวดล้อมที่เป็นผล มาจากการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี การสื่อสาร ทำให้วิถีชีวิตของเด็กวัยเรียนและเยาวชน เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากมาย ส่งผลต่อพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนบางกลุ่มที่ได้รับอิทธิพลของแบบอย่างที่ไม่เหมาะสมจากการที่มี ค่านิยมและวัฒนธรรมตามกระแสสังคมตะวันตก นำไปสู่ปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากตัวเด็กเอง ครอบครัว สังคมแวดล้อมภายในและ ภายนอกโรงเรียน เช่นการมีเพศสัมพันธ์ การตั้งครกไม่พึงประสงค์ เอดส์ สื่อยั่วเย้า ยาเสพติด จริยธรรม เพื่อน สิ่งแวดล้อม อุบัติเหตุ สุขภาพ จากปัญหาดังกล่าว หากไม่ป้องกันล่วงหน้า จะก่อให้เกิดความสูญเสีย ทางด้านสังคม เศรษฐกิจ นานัปการ ดังนั้นสุขภาพกับ การศึกษา เป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการควบคู่กันไปให้เกิดการประสานเอื้ออำนวยประโยชน์ และเกื้อกูลซึ่งกันและกันในทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อกลุ่มเป้าหมายคือเด็กนักเรียน ให้เป็นผู้มีคุณภาพชีวิตที่ดีบรรลุตามความมุ่งหมายและหลักการ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 “การจัดการศึกษาต้อง เป็นไปเพื่อพัฒนาเด็กไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ ภูมิปัญญาความรู้ และคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการ ดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2547 : 5)

นับตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา แนวทางการพัฒนาเด็กวัยเรียนและเยาวชน มีความชัดเจนเป็นรูปธรรมมากขึ้น ทั้งในเชิง ยุทธศาสตร์และเชิงเป้าหมาย โดยเฉพาะ 2 มิติ สำคัญของนโยบายชาติ คือมิติแห่งการปฏิรูปการศึกษา กล่าวถึง การประกันคุณภาพ การศึกษา ในด้านกระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานกระบวนการจัดการศึกษาในปรัชญาหลัก 3 ประการ คือ การศึกษาเพื่อปวงชน การศึกษาตลอดชีวิต และการศึกษาเพื่อการแก้ไขปัญหาทั้งมวล อีกประการหนึ่ง คือ มิติแห่ง การปฏิรูป ระบบสุขภาพ กล่าวถึง การสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ซึ่งเป็นการให้สิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกัน ในการรับบริการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน โดยกระบวนการจัดการด้านสุขภาพในปรัชญาหลัก 3 ประการ เช่นเดียวกัน คือ สุขภาพ เพื่อปวงชน สุขภาพเพื่อชีวิต และสุขภาพเพื่อแก้ไขปัญหาทั้งมวล จึงเห็นได้ว่าทั้ง 2 มิติ ต่างมีความเชื่อมโยงจากรากฐานปรัชญา เดียวกัน เด็กไทย ดี เก่ง มีสุข การพัฒนาเด็กและเยาวชน จึงอยู่ที่กระบวนการจัดการศึกษาและการสร้างสุขภาพ จุดเริ่มต้นจึง

จำเป็นต้องมุ่งไปที่การเพิ่มประสิทธิภาพของสถาบันการศึกษาให้เป็นแกนนำหรือศูนย์กลาง การสร้างสุขภาพพร้อมกับ การพัฒนา การศึกษาภายใต้ความร่วมมือ จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ครอบครัวของเด็ก โรงเรียน ชุมชนและองค์กรในท้องถิ่น ซึ่งทั้งหมดล้วน เป็นสถาบันพื้นฐานทางสังคมที่มีความสำคัญยิ่งของการพัฒนา การประสานประโยชน์ที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กเพื่อนำไปสู่ การพัฒนา โรงเรียนให้เป็น โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ของชุมชน (กรมอนามัย. 2547 : 4-5)

โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอน ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนทั้งหมด 1,004 คน ข้าราชการครู 40 คน พนักงานราชการ 1 คน ครู อัตรากำลัง 4 คน นักการภารโรง 3 คน ได้จัดกิจกรรมตามโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพประกอบด้วยองค์ประกอบ 10 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบายของโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการในโรงเรียน โครงการร่วระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผ่านเกณฑ์การประเมิน ขั้น ดี ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ ด้านบริการอนามัยโรงเรียน ด้านสุขศึกษาในโรงเรียน ด้านโภชนาการและ อาหารที่ปลอดภัย ผ่านเกณฑ์การประเมินขั้นพื้นฐาน ด้านการออกกำลังกายกีฬาและนันทนาการ ด้านการให้คำปรึกษาและสนับสนุน ทางสังคม ด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน ผ่านเกณฑ์การประเมินขั้นดี จากการศึกษาเอกสาร ผลการประเมินคุณภาพ การศึกษาภายนอก รอบที่ 2 (พ.ศ. 2549-2553) โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 พบว่า มาตรฐานด้านผู้เรียน ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสุขภาพคือ มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ระดับ คุณภาพ ดี ค่าเฉลี่ย 3.20 ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาโรงเรียน คือ โรงเรียนควรวางระบบและกลไกที่ดีในการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียน โดยร่วมมือกับชุมชน นิเทศ ติดตามและประเมินผลเปรียบเทียบกับเป้าหมายตามแผน อย่างต่อเนื่อง นำข้อมูลและผลการการ ประเมินมาใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงการบริหารงานและปรับปรุงการเรียนการสอนอยู่เสมอ ควรส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลายด้วยการจัดกิจกรรมส่งเสริมและตอบสนองความสามารถพิเศษ ความคิดสร้างสรรค์ และความถนัดของผู้เรียน ปรับปรุงสาระการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับท้องถิ่นให้ทันสมัยและเหมาะสมกับบริบทของ โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ทิศทางการพัฒนาโรงเรียนในอนาคต ด้านผู้บริหารต้องเป็นผู้นำด้านหลักสูตร พัฒนาโรงเรียนให้เป็นแหล่ง เรียนรู้ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ด้านครูต้องพัฒนานตนเองให้มีผลงาน ทางวิชาการและมีการเผยแพร่เพื่อเป็นประโยชน์ต่อบุคคลที่มีความสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา ด้านผู้เรียน ควร พัฒนาด้านกระบวนการคิด ฝึกทักษะการเป็นผู้นำ กล้าแสดงออกในทางสร้างสรรค์พัฒนานตนเองให้สามารถดำรงชีพ พึ่งตนเองได้โดยใช้ แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองมากที่สุด จากนโยบายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนต่าง อยพัฒนาศึกษา ผู้เรียนมีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพและออกกำลังกายสม่ำเสมอ มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตาม เกณฑ์มาตรฐาน ป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงตนเองจากสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย อุบัติเหตุ และ ปัญหาสังคมในโรงเรียน จากรายงานผลการปฏิบัติงานอนามัยโรงเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา พบว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริม สุขภาพ ได้แก่ การตรวจสุขภาพนักเรียนเบื้องต้น กิจกรรมการให้ความรู้ด้านสุขภาพ กิจกรรมด้านอาหารและโภชนาการ กิจกรรม ด้านการป้องกันอุบัติเหตุ กิจกรรมการออกกำลังกาย กิจกรรมการดูแลสิ่งแวดล้อม กิจกรรมการป้องกันสารเสพติดและปัญหาใน โรงเรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่อยู่ในองค์ประกอบของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 10 องค์ประกอบ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ เอื้อต่อสุขภาพ ด้านบริการอนามัยโรงเรียน ด้านสุขศึกษาในโรงเรียน ด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย ผ่านเกณฑ์การประเมินขั้น พื้นฐาน นั้นเพราะไม่เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงาน เนื่องจากนักเรียนขาดทักษะการเป็นผู้นำ การติดตามประเมินผลไม่มีความต่อเนื่อง ทำให้กิจกรรมไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร (โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา.2554 : 23-26)

จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก รอบที่ 2 (พ.ศ. 2549-2553) กระบวนการที่สามารถนำมาแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของนักเรียนที่เกิดขึ้นก็คือกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีลักษณะสำคัญ คือ การเชื่อมโยงความคิดจากทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติโดยผู้วิจัยลงมือปฏิบัติ มีเป้าหมายของการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงาน หัวใจสำคัญของการวิจัยคือการมีส่วนร่วมและความร่วมมือโดยต้องร่วมกันตระหนักถึงปัญหาและนำไปสู่การวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ และการสะท้อนกลับการปฏิบัติ ซึ่งเป็นการศึกษาค้นคว้าแบบวิวัฒน์ ที่ค่อยๆ พัฒนาขึ้นเป็นลำดับ และกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ยังสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ปฏิบัติในฐานะผู้วิจัยได้อีกด้วย (ประยุทธ์ ตรีชัย. 2544 : 55 อ้างถึงใน อาระดิน คำทะเนตร. 2553 : 5)

การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างบรรยากาศแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาพฤติกรรมที่เหมาะสมสำหรับเด็กวัยเรียนและเยาวชน ตามองค์ประกอบของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 10 องค์ประกอบ และแนวทางสุขบัญญัติแห่งชาติ 10 ข้อ ที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ด้านอนามัยส่วนบุคคล ด้านอาหารและโภชนาการ ด้านสารเสพติดและปัญหาสังคม ด้านสุขภาพจิต ด้านการป้องกันอุบัติเหตุ ด้านการออกกำลังกาย และด้านอนุรักษ์ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม การติดตามประเมินผลควรมีความต่อเนื่องให้กิจกรรมบรรลุวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงต้องการพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

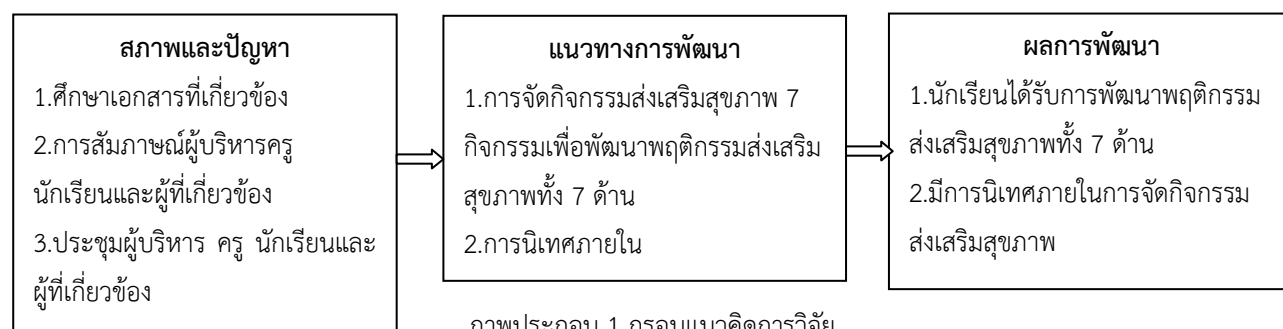
ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
3. เพื่อติดตามผลการพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยใช้รูปแบบ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เป็นการทำงานร่วมกันของคณะครูในโรงเรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย แบ่งเป็น

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ประกอบด้วย

1.1 ผู้วิจัย คือ ครูผู้สนใจทำวิจัยเรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำนวน 1 คน

1.2 ผู้ร่วมวิจัย คือ ครูโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่ปฏิบัติงานฝ่ายกิจการนักเรียนจำนวน 5 คน

2. กลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา

2.1 ตัวแทนนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 50 คน โดยเป็นตัวแทนห้องเรียนห้องละ 2 คน (หัวหน้าและรองหัวหน้า) และตัวแทนสภานักเรียน ประกอบด้วย

2.1.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 4 ห้อง 8 คน

2.1.2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 4 ห้อง 8 คน

2.1.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 ห้อง 8 คน

2.1.4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 4 ห้อง 8 คน

2.1.5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 4 ห้อง 8 คน

2.1.6 ตัวแทนสภานักเรียน จำนวน 10 คน

3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

3.1 ครูโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 40 คน

3.2 รองผู้อำนวยการโรงเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 1 คน

3.3 ผู้นิเทศ คือ ครูโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1. ประเภทของเครื่องมือ มี 8 ประเภท ได้แก่

1.1. แบบบันทึกการศึกษาเอกสาร จำนวน 1 ฉบับ ใช้บันทึกการศึกษาสภาพ และปัญหาในการพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ประกอบด้วยรายงาน

ผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา นโยบายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ แผนปฏิบัติงานโรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 รายงานผลการปฏิบัติงานอนามัยโรงเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยเป็นผู้บันทึกผลการศึกษา

1.2 แบบบันทึกการประชุม ใช้ศึกษาสภาพ และปัญหาในการพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 เพื่อวางแผนดำเนินงาน และสรุปผลการดำเนินงาน ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยเป็นผู้บันทึกผลการประชุม

1.3 แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ฉบับ เป็นคำถามแบบปลายเปิด มี 3 ข้อ ประกอบด้วย 1) สภาพ การพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 2) ปัญหาการพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 และ 3)แนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

1.4 แบบทดสอบ จำนวน 1 ฉบับ ใช้ทดสอบความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ลักษณะข้อสอบเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

1.5 แบบสังเกต จำนวน 1 ฉบับ ใช้สังเกตพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา ลักษณะของแบบสังเกตเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

1.6 แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ ใช้สอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 3 ระดับได้แก่ ดี ปานกลาง ต้องปรับปรุง

1.7 แบบประเมินความพึงพอใจของครูต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจำนวน 1 ฉบับ ลักษณะแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

1.8 แบบประเมินความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจำนวน 1 ฉบับ ลักษณะแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

วิธีรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การบันทึกการศึกษาเอกสาร เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหา การหาแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ระหว่าง 1 -3 พฤศจิกายน 2554

2. การบันทึกการประชุม ผู้วิจัยบันทึกการประชุมระหว่างการประชุมกลุ่มผู้ร่วมวิจัยเพื่อกำหนดแผนและแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผู้วิจัยบันทึกการประชุมระหว่างการประชุมกลุ่มย่อย นิเทศภายใน เพื่อติดตาม แนะนำและให้ความช่วยเหลือ โดยผู้ร่วมวิจัย และผู้นิเทศระหว่างดำเนินการวิจัยตามแผนที่กำหนด ผู้วิจัยบันทึกการประชุม ระหว่างการประชุมผู้ร่วมวิจัยเพื่อสรุปผล และการสะท้อนกลับเมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นโครงการ ระหว่าง 1 พฤศจิกายน 2554 ถึง 28 กุมภาพันธ์ 2555

3. การทดสอบ เพื่อใช้ในการทดสอบกลุ่มเป้าหมาย เพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ก่อนการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและหลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ ระหว่าง 1 พฤศจิกายน 2554 และวันที่ 30 ธันวาคม 2554

4. การสังเกต ผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัยและผู้สังเกตการณ์ร่วมกันสังเกตการพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ของกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา ระหว่างการพัฒนาและหลังการพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ระหว่าง วันที่ 1 พฤศจิกายน 2554 ถึง วันที่ 30 ธันวาคม 2554 ในการพัฒนาในรอบที่ 1 และระหว่างวันที่ 3 มกราคม 2555 ถึง วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2555 ในการพัฒนาในรอบที่ 2

5. การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยร่วมกัน สัมภาษณ์ ผู้ร่วมให้ข้อมูล ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียน จำนวน 40 คน รองผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ระหว่าง วันที่ 1- 5 พฤศจิกายน 2554

6. การสอบถาม ผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัยและผู้สังเกตการณ์ร่วมกัน สอบถามกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา ระหว่างจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและ หลังจากการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ เพื่อให้ทราบผลการพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ระหว่าง วันที่ 1 พฤศจิกายน 2554 ถึง วันที่ 30 ธันวาคม 2554 ในการพัฒนาในรอบที่ 1 และระหว่างวันที่ 3 มกราคม 2555 ถึงวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2555 ในการพัฒนาในรอบที่ 2

7. แบบประเมินความพึงพอใจของครูต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพในการพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยครู ระหว่าง 1 พฤศจิกายน 2554 ถึง วันที่ 30 ธันวาคม 2554

8. แบบประเมินความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 วันที่ 30 ธันวาคม 2554

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

รวบรวมข้อมูลที่ได้จากบันทึกการศึกษาเอกสาร บันทึกการประชุม แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบสอบถาม แบบประเมินความพึงพอใจของครู และแบบประเมินความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา ลงรหัสพร้อมตรวจสอบความถูกต้องแล้วประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายชื่อ รายด้าน แล้วนำเสนอในรูปตารางและความเรียงแล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์การแปลผล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

3. สูตร ร้อยละความก้าวหน้า =
$$\frac{\text{คะแนนหลังการจัดกิจกรรม} - \text{คะแนนก่อนการจัดกิจกรรม}}{\text{คะแนนเต็ม} - \text{คะแนนก่อนการจัดกิจกรรม}} \times 100$$

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพและ ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จากการศึกษา พบว่า

1.1 สภาพพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพนักเรียน โรงเรียนให้ความสำคัญ และให้การสนับสนุนสื่อ วัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอย่างเพียงพอ พร้อมทั้งได้รับความร่วมมือ จากผู้บริหาร ครู เจ้าหน้าที่ สาธารณสุขเป็นอย่างดี

1.2 ปัญหาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพนักเรียน พบว่านักเรียนขาดการฝึกทักษะ กระบวนการคิด ทักษะการเป็นผู้นำ ไม่กล้าแสดงออกในทางสร้างสรรค์และนักเรียนบางส่วนยังไม่เห็นความสำคัญและไม่นำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ ยังขาดการแนะนำ ติดตาม ให้ข้อเสนอแนะอย่างต่อเนื่อง

2. แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ซึ่งประกอบด้วย

2.1 การจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพเพื่อพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ด้านอนามัยส่วนบุคคล ด้านอาหารและโภชนาการ ด้านการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน ด้านการออกกำลังกาย ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพจิต ด้านสารเสพติดและปัญหาสังคมในโรงเรียน

2.2 การนิเทศภายใน การจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2554 ถึงวันที่ 30 ธันวาคม 2554 ในการพัฒนางรอบที่ 1 และวันที่ 3 มกราคม 2554 ถึงวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2554 ในการพัฒนางรอบที่ 2

3. ผลการพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 23 สรุปได้ดังนี้

3.1 กิจกรรมเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพทั้ง 7 ด้านโดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้ทดสอบกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ ก่อนการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ มีความรู้ในการพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพทั้ง 7 ด้าน คะแนนเต็ม 20 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 10.26 การทดสอบหลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ คะแนนเฉลี่ย 16.20 คะแนนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 กิจกรรมการตรวจสุขภาพเบื้องต้น เพื่อพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านอนามัยส่วนบุคคลจากการสอบถามกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา พบว่าอยู่ในระดับดีและจากการสังเกตอยู่ในระดับมาก

3.3 กิจกรรมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน เพื่อพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม จากการสอบถามกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา พบว่า อยู่ในระดับดี และจากการสังเกต อยู่ในระดับมาก เมื่อผู้ร่วมวิจัย ประชุมเพื่อสรุปผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพในการพัฒนางรอบที่ 1 แล้วมีมติร่วมกันว่าควรจัดกิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในการพัฒนางรอบที่ 2 และจากผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2 เปรียบเทียบกับการพัฒนาในวงรอบที่ 1 ปรากฏว่าร้อยละความก้าวหน้า คือ 52.54 แสดงว่าในวงรอบที่ 2 มีการพัฒนาเพิ่มขึ้น

3.4 กิจกรรมการแข่งขันกีฬาและนันทนาการ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการออกกำลังกาย จากการสอบถามกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา พบว่า อยู่ในระดับดี และจากการสังเกต อยู่ในระดับมาก

3.5 กิจกรรมการรณรงค์ป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน เพื่อพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน จากการสอบถามกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา พบว่า อยู่ในระดับดี และจากการสังเกต อยู่ในระดับมาก

3.6 กิจกรรมรณรงค์ป้องกันสารเสพติดและปัญหาสังคมในโรงเรียน เพื่อพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการป้องกันสารเสพติดและปัญหาสังคมในโรงเรียน จากการสอบถามกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา พบว่า อยู่ในระดับดี และจากการสังเกต อยู่ในระดับมาก และพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านสุขภาพจิต จากการสอบถามกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา พบว่า อยู่ในระดับดี และจากการสังเกต อยู่ในระดับมาก

3.7 กิจกรรมอาหารปลอดภัย เพื่อพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านอาหารและโภชนาการ โดยใช้แบบสอบถามกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง และจากการสังเกตอยู่ในระดับมาก เมื่อผู้ร่วมวิจัยประชุมเพื่อสรุปผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพในการพัฒนางรอบที่ 1 แล้ว มีมติร่วมกันว่าควรจัดกิจกรรมอาหารปลอดภัย ในการพัฒนางรอบที่ 2 และจากผลการพัฒนาในงรอบที่ 2 เปรียบเทียบกับการพัฒนาในงรอบที่ 1 ปรากฏว่า ร้อยละความก้าวหน้า คือ 60.26 แสดงว่าในงรอบที่ 2 มีการพัฒนาเพิ่มขึ้น

3.8 ผลการประเมินความพึงพอใจของครูต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพทั้ง 7 กิจกรรม โดยรวม อยู่ในระดับมาก และกิจกรรมที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือกิจกรรมรณรงค์ป้องกัน

สารเสพติดในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก กิจกรรมรณรงค์ป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก และกิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กิจกรรมการแข่งขันกีฬาและนันทนาการ กิจกรรมการตรวจสุขภาพเบื้องต้น กิจกรรมเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพในโรงเรียน และกิจกรรมอาหารปลอดภัย ตามลำดับ

3.9 ผลการประเมินความพึงพอใจ ของกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ 7 ด้าน โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากรายการประเมินมากที่สุด คือความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ซักถาม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก เนื้อหาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการประชาสัมพันธ์แจ้งให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทราบ ความรู้ความสามารถที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรม สภาพและบรรยากาศของการจัดกิจกรรม และ สถานที่ใช้จัดกิจกรรม วัน เวลา ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารและครูควรนำข้อมูลสารสนเทศไปพัฒนางานอนามัยโรงเรียน งานโภชนาการ ฝ่ายกิจการนักเรียนของโรงเรียน กำหนดแผนการพัฒนางานให้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน การนิเทศติดตาม ตรวจสอบแนะนำให้การพัฒนางานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 ผู้บริหารและครูควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญ และสนใจในการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพมากขึ้น และควรจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอย่างต่อเนื่อง

1.3 ผู้บริหารและครูควรนำข้อมูลไปใช้ในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา เช่น โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร
- 2.2 ควรศึกษาหรือเปรียบเทียบพัฒนาการด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา ทักษะชีวิต ของนักเรียน
- 2.3 ควรทำวิจัยในเรื่องพฤติกรรมบริโภคอาหารของนักเรียนและพฤติกรรม
การพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ในครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ชื่นจิต ก้อยสุวรรณ. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนสตรีวัดระฆัง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
วท.ม.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2549.
- ดวงพร กตัญญูตานนท์. พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักศึกษาวิทยาศาสตร์สุขภาพมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. กรุงเทพฯ
: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, 2551.
- เต่างอยพัฒนศึกษา,โรงเรียน. คู่มือนักเรียนและผู้ปกครอง ปีการศึกษา 2554. สกลนคร : โรงเรียนเต่างอยพัฒนศึกษา อำเภอเต่างอย
จังหวัดสกลนคร, 2554.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2553.
- รัชนิยา ดาโอภา. การพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพด้านการให้บริการอนามัยโรงเรียนโรงเรียนท่าศาลาราชภัฏวิทยา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1.วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2553.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)
พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ : 2547.
- อนามัย, กรม. คู่มือการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2547.
_____ กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือการอบรมผู้นำเยาวชนเพื่อเป็นแกนนำในการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 7
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2552.
- อาระดิน คำทะเนตร. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัยนักเรียนโรงเรียน
บ้านดงบาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม.สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร,
2553.

